

MEGFIGYELŐ KUTAK LÉTESÍTÉSE ÉS ELTÖMEDÉKELÉSE

Szongoth Gábor¹, geofizikus

Az engedély nélkül fúrt kutakon kívül megfigyelő kútból készül a legtöbb Magyarországon, ezért indokolt ezzel a kút típussal egy külön előadás keretében foglalkozni. Az utóbbi évtizedekben kiderült, hogy a nagy ipari és katonai létesítmények, a vegyiművek és a bányászat következtében hatalmas szennyező gócok jöttek létre, amelyeket felmérni, lehatárolni és mentesíteni kell. Hasonló felismerés, hogy a talajvizek mellett a mélyebb rétegvizek is egyre szennyezettebbek. Mindezek alapján a megfigyelő kutak kivitelezésének alapvetően két indítéka van: a meglévő szennyezések lehatárolása, illetve vízkivételi helyek (vízbázisok) védelme.

Gondoljuk végig: mi történik egy veszélyeztetett helyen, hogyan kezd munkához a felméréssel megbízott cég? Legelőször fúrat néhány tucat megfigyelő kutat a kérdéses területen belül és kívül. Ehhez készít(tet) valamilyen koncepció alapján egy telepítési és egy kútépítési tervet, majd kiválasztja a legolcsóbb (!) fúrót, hiszen 20–30 m-ig látszólag mindenki tud fúrni, bármilyen ócska géppel is. Tét nincs; a lényeg, álljon ki egy beton padka közepén 10 cm PVC cső, mindenki láthatja: kész a megfigyelő kút. A kút talpmélységét, a szűrő helyét, állapotát; azt, hogy porózus rétegben van-e, az egyes vízadók egymástól el vannak-e szigetelve senki nem vizsgálja. Így a legtöbb kút felesleges, mert nem teljesíti funkcióját, sőt sok esetben többet árt, mint használ.

A Geo-Log Kft. az utóbbi évtizedekben kb. 100 helyszínen, legalább 500 megfigyelőkútban végzett méréseket, az előadás ezeknek a méréseknek a tapasztalatait mutatja be, jellemző példákon keresztül.

Tapasztalataink szerint két olyan tervezési, illetve kivitelezési hiba van, amely nem csak a kút használhatóságát akadályozza, de még kárt is okoz:

- több — egymástól vízzáró réteggel elválasztott — porózus réteget szűrőznek egybe és ezzel — a kúton belül — összekötik a rétegeket,
- nem cementezik (tömítik) megfelelően a szűrőcső felső szakaszát és így a kúton kívül a gyűrűstéren keresztül kerülhet összeköttetésbe a talajvíz és a rétegvíz.

A károkozás addig tart, míg szakszerűen el nem tömedékelik a kutat, de — mint az előadásból kiderül — ez sem könnyű.

¹ Szongoth Gábor, geofizikus, A Geo-Log Kft. (1142 Budapest, Rákospaták u. 79/b., Tel.: 06-1/363-56-43, e-mail: posta@geo-log.hu)